

مقاله پژوهشی: انتظارات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی)

از نیروهای مسلح ج.ا.ایران

حسین ظریف منش^۱، علی اصغر بیک بیلندی^۲، حسین آزادی نژاد^۳، عباسعلی فضائلی‌نیا^۴، مرتضی پژوهان فر

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۴/۱۹

چکیده

در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، که نشأت گرفته از آموزه‌های اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و اله و سلم) و مبتنی بر الگوی حکومت اسلامی است، حضرت آیت الله امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، در رأس حاکمیت دینی و جامعه اسلامی قرار دارند. تعیین جهت‌گیری‌های اساسی و سیاست‌های کلی، از شئون مقام معظم رهبری و همچنین فرماندهی کل نیروهای مسلح نیز از اختیارات معظم‌له است که از طریق سلسله مراتب فرماندهی مربوطه، هدایت کلی نیروهای مسلح را برعهده دارند. هدف اصلی تحقیق، تعیین انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح طرح گردید؛ که متناسب آن سوال اصلی تحقیق شکل گرفته یعنی انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح چیست؟ همچنین روش مورد استفاده این تحقیق تحلیل مضمون با رویکرد کیفی بوده و از انتظارات معظم‌له، ۲۵۴ مضمون پایه، و ۷۳ مضمون سازنده و ۱۴ مضمون فراگیر استخراج شده است. مضامین استخراجی در بین جامعه ۱۲ نفر بصورت نشست خبرگی مورد تأیید یا اصلاح قرار گرفتند. بصورت نتایج تحقیق که مهمترین انتظارات معظم‌له از نیروهای مسلح در چهارده مضمون فراگیر با عناوین: تقویت بنیه معنوی؛ مراقبت دائمی برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن؛ تقویت بنیه دفاعی؛ عمل بر اساس بصیرت؛ شجاعت؛ تلاش در جهت رسیدن به نیروهای مسلح طراز اسلامی و انقلابی؛ هم‌افزایی بین قوای مسلح؛ گسترش امنیت کشور؛ گسترش و حفظ روحیه امید به آینده؛ انجام مسئولیت و تلاش مومنانه و مخلصانه؛ تکیه به ظرفیت‌های داخلی به همراه نوآوری؛ خدمت‌رسانی به مردم؛ بهره‌گیری از تجربیات دفاع مقدس؛ تقویت ایمان، دانش نظامی؛ ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی احصاء گردید.

کلیدواژه‌ها: انتظارات، فرماندهی، نیروهای مسلح، جمهوری اسلامی ایران

۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی (نویسنده مسئول) ایمیل نویسنده -

۲- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

۳- دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، گرایش سیاست دفاعی دانا، h.azadinejad99@snu.ac.ir

۴- دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، گرایش سیاست دفاعی دانا، a.fazaelinyea99@snu.ac.ir

مقدمه

در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، که نشأت گرفته از آموزه‌های اسلام ناب محمدی (صلی‌الله علیه و آله و سلم) و مبتنی بر الگوی حکومت اسلامی است، حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و ولی‌فقیه، در رأس حاکمیت دینی و جامعه اسلامی قرار دارند. تعیین جهت‌گیری‌های اساسی و سیاست‌های کلی و نیز راهبری کلان نظام، از شئون مقام معظم رهبری می‌باشد و همچنین فرماندهی کل نیروهای مسلح، از اختیارات معظم له است که از طریق سلسله‌مراتب فرماندهی مربوطه، هدایت کلی نیروهای مسلح را بر عهده‌دارند. تنظیم حرکت کلی دستگاه‌های کشوری و لشکری در جهت منویات فرماندهی معظم کل قوا، علاوه بر اینکه یک اصل اساسی در مدیریت راهبردی سازمانی می‌باشد، یک تکلیف دینی نیز به شمار می‌آید؛ با توجه به این مهم، ابتناء جهت‌گیری‌ها، سیاست‌ها و اقدامات نیروهای مسلح بر رهنمودها، منویات، تدابیر و فرامین معظم له، الزام اصلی و اساسی در نیروهای مسلح محسوب می‌گردد و تحقق این امر، مستلزم فهم جامع و درک صحیح فرماندهان و کارکنان نیروهای مسلح از رهنمودها، منویات، تدابیر و فرامین فرمانده معظم کل قوا است تا با عزم جدی و راسخ، زمینه پیاده‌سازی آن‌ها در ن.م فراهم نمایند. بنابراین، محققین بنا دارند در این مسیر با موضوع‌بندی و نشر تدابیر و فرامین معظم له، بستر لازم را در جهت استنباط و استنتاج راهبردی از تدابیر و فرامین به‌عنوان انتظارات معظم له فراهم نمایند؛ تا این انتظارات اساس حرکت نیروهای مسلح در مسیر تحقق گام دوم انقلاب اسلامی برای دولت سازی و تمدن سازی نوین اسلامی قرار گیرد؛ بنابراین شایسته است با بهره‌گیری از این سرچشمه علم و معرفت، نسبت به تبیین انتظارات معظم له اقدام مقتضی به عمل آید که نویسندگان این مقاله در این خصوص اهتمام نموده‌اند و دغدغه نویسندگان این مقاله نیز احصاء و تبیین انتظارات فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) است که باید از روش‌های علمی و رایج در این خصوص گام برداشت. حرکت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که در تحقق اهداف، منافع ملی و اقتدار کشور از راهبردها و رهنمودهای فرمانده معظم کل قوا برگرفته از اسلام و قرآن پیروی می‌کند، پرواضح است، عرضه صحیح انتظارات معظم له، نیاز امروز ما را افزون نموده است. بنابراین، مسئله اصلی این تحقیق این است که: «تاکنون انتظارات فرمانده معظم کل قوا ارائه نگردیده و اگر ارائه گردیده جامع و کامل نیست». لذا دغدغه محقق عدم شناخت انتظارات ایشان

از نیروهای مسلح بوده و می‌خواهد بگوید که انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح کدام است؟

هدف: دستیابی به انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که متناظر آن سؤال تحقیق به شرح ذیل طرح گردیده است.

انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران کدامند؟ این تحقیق چون به صورت اکتشافی انتظارات را استخراج می‌کند، لذا از تعیین متغیر وابسته و مستقل حذر شده و همچنین فاقد فرضیه می‌باشد.

مبانی نظری

- پیشینه شناسی:

- پورشاسب و قربانعلی (۱۴۰۰)، در مقاله ای با عنوان « اندیشه‌ها، آراء، نظرات و رهنمودهای ولایت فقیه حضرت امام خمینی (رحمت... علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در قالب محورهای راهبردی اداره امور در ارتش جمهوری اسلامی ایران»، اصول و مبانی اداره امور ارتش را بر گفتمان ولایت فقیه احصاء نموده است که بر اساس یافته‌های تحقیق، حفظ اصول و ارزشهای دینی، دفاع از استقلال، امنیت مرزها، حفظ نظام و انقلاب، ارتقای آمادگی و تقویت بنیه دفاعی با تأکید بر خوداتکایی، اهداف اصلی و مردمی بودن، مکتبی بودن و معنویت، نوآوری و خودباوری، شناخت و بصیرت به همراه سبک زندگی اسلامی، اساس دکترین و ارتقای آموزش، اولویت کار، تلاش و استقامت، تحول و هم‌افزایی، عدالت‌محوری و مدیریت انقلابی و جهادی به همراه ظلم‌ستیزی و استکبارستیزی در کنار ارتباط با کشورهای دوست و همسایه اساس سیاستهای اداره امور ارتش ج.ا.ایران را تشکیل میدهند و ابعاد ششگانه به هم‌راه مولفه‌های آنها که در اجرای سیاست‌ها و راهبردها برای دستیابی به اهداف مورد استفاده قرار میگیرند. (پورشاسب، قربانعلی، ۱۴۰۰).

- دهقانی پوده، پاشایی (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان « الگوی نیروهای مسلح هوشمند مبتنی بر دیدگاه‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)» آورده، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به منظور بهره‌مندی از فرصت‌های محیطی، واکنش در مقابل تغییرات محیطی و ایجاد هم‌افزایی می‌بایست به سمت هوشمندسازی حرکت نمایند تا منجر به تقویت نظام جمهوری اسلامی گردند. در اینجا نوع تحقیق کاربردی و توسعه‌ای بوده، ابزار گردآوری داده‌ها در بخش اسنادی فیش‌برداری از فرمایشات و بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) از سال ۱۳۶۷ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱

بوده جهت استخراج داده‌ها از روش نظریه‌مبنایی و تحلیل محتوا و جهت اعتبارسنجی و تأیید مؤلفه‌ها و شاخص‌ها از نظر خبرگان استفاده شده است. بر اساس نتایج این تحقیق، تعداد ۱۶۵۲ مفهوم استخراج و از کنارهم قرارگرفتن آن‌ها، تعداد ۱۰۱ مؤلفه احصاء که در ۶ دسته علی، محوری، مداخله‌ای، محیطی، پیامدی و راهبردی دسته‌بندی گردیدند که در نهایت الگوی نیروهای مسلح هوشمند مبتنی بر دیدگاه‌های حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) ارائه گردیده است

- حسن رضا رفیعی^(۱۳۹۴)، در مقاله‌ای با عنوان نگاهی به مطالبات مقام معظم رهبری از پلیس ایران اسلامی همراه با دیدگاه آسیب‌شناسانه به بررسی متن سخنرانی‌های مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸، سرفصل مطالبات ایشان از پلیس پرداخته و نتیجه‌گیری کرده که جمهوری اسلامی ایران حکومتی مردمی و مبتنی بر اصول و قواعد دین مبین اسلام است. بنابراین تمام ارکان، نهادها و سازمان‌های حکومتی و حتی غیر حکومتی آن باید بر پایه اصول دینی شکل گرفته ضوابط حاکم بر آنها نیز باید اسلامی باشد. نیروی انتظامی یکپارچه سازمانی است که براساس قانون ناجا مصوب (۱۳۶۹/۴/۲۷). عملاً در ۱۲ فروردین ۱۳۷۰ و همزمان با سالگرد تأسیس جمهوری اسلامی تشکیل شد. بنابراین می‌توان نیروی انتظامی را سازمانی نوین و پاگرفته در دوران رهبری حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) دانست. با توجه به اینکه تمام سازمان‌ها و تشکیلات حکومتی مشروعیت خود را از ولی فقیه می‌گیرند، باید توقعات و مطالبات ایشان را برآورده کنند. نگارنده در این مقاله به دنبال این بوده تا با بررسی متن سخنرانی‌های مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۸، سرفصل مطالبات ایشان از پلیس را استخراج کند و نیم‌نگاهی نیز به دیدگاه‌های آسیب‌شناسانه معظم له در این زمینه داشته باشد. روش تحقیق در این مقاله، توصیفی و ابزار گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای و روش تجزیه و تحلیل یافته‌ها، نوعی تحلیل محتواست.

- نوری و یداللهی^(۱۳۹۷)، در مقاله‌ای با عنوان ارائه منظومه فکری مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) در حوزه روابط متقابل جامعه و نیروهای مسلح، به تبیین مفهوم، اهداف و ویژگی‌های جامعه اسلامی و نیروهای مسلح تراز جامعه‌ی اسلامی از نگاه معظم له و عوامل تأثیرگذار در زمینه تعامل جامعه و نیروهای مسلح را ارائه نمودند؛ که بر اساس دیدگاه مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) مردمی کردن امنیت و اتحاد و یکپارچگی در دفاع در مقابل مهاجم، خدمت به جامعه و مردم با نیت الهی و قصد قربت، برخورد با تخلفات و رفتارهای غیرقانونی مأمورین در جامعه،

اتکای به خدا، همراهی مردم و خدمت به مردم و الهام از ایمان عمیق اسلامی، توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب از طریق توسعه و تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین و از بین بردن هرگونه عوامل جدایی نیروهای مسلح از مردم، از جمله عوامل اصلی تأثیرگذار در رابطه جامعه و نیروهای مسلح است که زمینه‌های اعتماد مردم به نیروهای نظامی و انتظامی را فراهم و باعث افزایش محبوبیت نیروهای مسلح در بین مردم شده و می‌تواند به رابطه جامعه (مردم) با نیروهای مسلح کمک و در نتیجه منجر به پشتیبانی مردم از نیروهای مسلح می‌گردد.

- دهقانی پوده و پاشایی هولاسو (۱۳۹۷)، در مقاله ای با عنوان «الگوی نیروهای مسلح هوشمند مبتنی بر دیدگاه‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)»، به احصاء مؤلفه‌های نیروهای مسلح هوشمند و نهایتاً الگوی آن پرداخته که مؤلفه احصاء که در ۶ دسته علی، محوری، مداخله‌ای، محیطی، پیامدی و راهبردی دسته‌بندی گردیدند که در نهایت الگوی نیروهای مسلح هوشمند مبتنی بر دیدگاه‌های حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) ارائه گردید.

- سنجقی، فرهی و زین‌الدین (۱۳۹۳)، در مقاله‌ای با عنوان «الگوی رهبری تحول‌آفرین در تحقیقات و جهاد خودکفایی ارتش ج.ا. بر اساس گفت‌مان حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)»، الگوی رهبری تحول‌آفرین را بر اساس گفت‌مان حضرت آقا احصاء نموده، گفت‌مان مقام معظم رهبری از سال ۱۳۶۱ تا ۱۳۹۲ حاکی از یک قالب الگوی پارادایمی است که واجد: مقوله‌های علی شامل عناوین انقلاب اسلامی، وظایف و مأموریت‌های تدبیری ارتش و دفاع مقدس و تحریم، به همین ترتیب مقوله‌های اقتضائات تحقیقات و فرهنگ تحول، مقوله‌های واسطه‌ای شامل دو مقوله؛ تقویت‌کننده و تضعیف‌کننده، مقوله‌های راهبردی شامل پنج مقوله در حوزه‌های فردی (تحول آرمانی، تحول ذهنی، تحول انگیزشی و تحول رفتاری) و در حوزه سازمانی (تحول ارزشی) و بالاخره مقوله‌های پیامدی شامل نه مقوله؛ تقویت بنیه دفاعی، خودکفایی، نو شوندگی، توسعه و تعالی رهبری، توسعه و تعالی کارکنان، توسعه و تعالی سازمان، توسعه و تعالی مردم و نظام، توسعه و تعالی علم و پژوهش و پیشرفت، حول مقوله محوری (رهبری تحول‌آفرین) الگوی تحقق را تشکیل دادند.

- محمدعلی رحمانی (۱۳۹۶)، در مقاله‌ای با عنوان «نقش و جایگاه نیروهای مسلح در تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)»، با بررسی بیانات و منظومه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نشان می‌دهد، که نیروهای مسلح

جمهوری اسلامی ایران از جایگاه و نقش مهمی در تحقق دولت اسلامی برخوردارند؛ و باید خود را به عنوان بخشی از دولت اسلامی، مخاطب فرمایشات مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تحقق دولت اسلامی بداند. دولت اسلامی در کلام امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) شاخص‌ها و خصوصیتی دارد که با آن‌ها شناخته می‌شود و از دیگر دولت‌ها متمایز می‌گردد. فرماندهان و کارکنان نیروهای مسلح، می‌توانند با نهادینه کردن شاخص‌ها و ویژگی‌های دولت اسلامی در خود و سازمان متبوع، به تحقق دولت اسلامی کمک نمایند. شاخص‌های دولت اسلامی بر اساس فرمایشات حضرت آقا عبارت‌اند از: روی کار آمدن مسئولین مؤمن و متدین در سازمان‌ها و دستگاه حکومتی، نبودن فساد و رشوه در دولتمردان، کم‌کاری نکردن دولتمردان ویژه خواری نکردن مسئولان، بی‌اعتنایی نکردن به مردم، میل نکردن به اشرافی‌گری، حیف‌ومیل نکردن بیت‌المال، عدالت محوری دولتمردان، جهت‌گیری و محتوای اسلامی دولت، مدیریت و اخلاق و رفتار اسلامی مدیران و دولتمردان، سبک زندگی اسلامی و علوی در مسئولان دولتی. از سوی دیگر، نیروهای مسلح با توجه به نوع مأموریت‌ها و مسئولیت‌هایی که بر دوش آن‌ها گذاشته شده است، نماد حاکمیت نظام حاکم بر کشور بوده می‌توانند موجبات جلب اعتماد عمومی و یا بالعکس بی‌اعتمادی به نظام و دولت اسلامی را بوجود آورد.

مفهوم شناسی:

انتظارات: انتظارات، باورهای احتمالی درباره آینده هستند که درک، تأثیر، شناخت و رفتار ما را در بسیاری از زمینه‌ها شکل داده و تحت تأثیر قرار می‌دهند. این امر باعث می‌شود که انتظارات به یک مفهوم بسیار مرتبط در میان رشته‌های روانشناسی پایه و کاربردی تبدیل شود.

(Panitz, Matthias F. J, 2021) **نیروهای مسلح:** نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران؛

به مجموعه کارکنان و نیروهای نظامی، انتظامی و شبه‌نظامی و داوطلب (با آموزش نظامی) که شامل ستاد کل، ارتش، سپاه پاسداران و بسیج (نظامی)، نیروی انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است (واژگان و اصطلاحات کلیدی، ستاد کل نیروهای مسلح، ۱۳۸۹/۷/۲۰).
نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران محیطی است که مدیریت دانش دفاعی در آن جریان دارد و عبارت است از دفتر (نظامی) مقام معظم فرماندهی کل قوا، ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های تابعه. (جفری و رابرت، ۱۳۷۳).

فرماندهی: اساساً محور اصلی نیروهای مسلح، فرماندهی است. همه آنچه در نیروهای مسلح، تأثیر و کارایی و برندگی دارد آنچه مادی است، چه آنچه انسانی است، بدون نظام فرماندهی، در حقیقت هیچ و پوچ و بی‌اثر و یا بسیار کم اثر خواهد بود. به همین جهت، این ستون فرماندهی کل نیروهای مسلح را باید بسیار مستحکم و ثابت کرد. در یک سازمان دهی، فرماندهی یک امر صرفاً شخصی نیست و نمی‌تواند باشد. در مجموعه‌ی یک سازمان، فرماندهی و سازمان، با یکدیگر ارتباط مستحکم دارند. فرماندهی بر عده‌های سازمان یافته نظامی، با فرمانده طبیعی بر یک مجموعه توده‌ی انسان بی‌نظم و بی‌سازمان، تفاوت می‌کند. در مجموعه‌های نظامی، آن چیزی که فرماندهی را به معنای واقعی کارآمد می‌کند، سازمان‌دهی درست و مستحکم و روان و کامل و زنده و پویاست. این دو، وقتی باهم همراه شد، آنگاه ما سازمان‌دهی زنده و فعال و روان و دور از زوائد، با یک فرمانده قوی و کارآمد خواهیم داشت (بیانات در دیدار با فرماندهان عالی‌رتبه نیروهای نظامی و انتظامی، ۱۳۶۹/۱۰/۲۲) (موسوی، احدی، ۱۳۹۵).

جمهوری اسلامی ایران: جمهوری اسلامی ایران، کشوری در آسیای غربی و با ۱/۶۴۸/۱۹۵ کیلومتر مربع پهناوری، دومین کشور بزرگ جنوب غرب آسیا (خاورمیانه) است. ایران از شمال غرب با ارمنستان و آذربایجان، از شمال با دریای خزر، از شمال شرق با ترکمنستان، از شرق با افغانستان و پاکستان، از جنوب با خلیج فارس و دریای عمان و در غرب با عراق و ترکیه هم مرز است. (اخباری، ۱۳۸۳: ۵۳)

مفهوم انتظار: واژه انتظار در گفتار معمول مردم، به معنای امید بهتر شدن، و تحول از وضع موجود به وضع دیگر است، بنابراین مفهوم ساده انتظار این است که: من از وضع موجود ناراضی‌ام، و امید آن را دارم که با تلاش و استفاده از امکانات، این وضع عوض گردد. روشن است که چنین انتظاری بدون تلاش و عمل تحقق نمی‌یابد. بنابراین، انتظار یعنی آینده‌نگری، و تلاش برای دگرگونی وضع موجود، و تحول آن به آینده ایده آل و برتر. وقتی که معنای انتظار در این گونه امور ساده، چنین باشد. (مطهری، ۱۳۷۳: ۱۴)

انتظار در لغت به معنای چشم به راه بودن و نگران بودن است و از نظر روان‌شناسی، کیفیتی روحی است که سبب پیدایش حالت آمادگی است برای آنچه انتظار می‌رود و نقطه مقابل آن یأس و ناامیدی است. (معین، ۱۳۸۶: ۳۶۴).

انتظارات بر تصمیمات ما تأثیر می‌گذارند و رفتار ما را در پیش بینی تجربیات مورد انتظار از طرق مختلف شکل می‌دهند: انتظارات به بهینه سازی رفتارهای عملکردی، از جستجوی بصری و اجرای عمل ساده گرفته تا الگوهای رفتاری پیچیده هنگام شدن به پاداش‌ها و اجتناب از تهدیدها کمک می‌کند. انتظارات کلیشه‌ای در مورد دیگران بر نحوه درک و رفتار ما با افرادی که دیدگاه‌های سیاسی متفاوتی دارند، به گروه‌های قومی یا مذهبی مختلف تعلق دارند یا مشکلات جسمی یا روانی دارند، تأثیر می‌گذارد. (Kruglanski & other, 2020)

تئوری‌های ادراک، شناخت و عمل انسان به انجام و آزمایش پیش‌بینی‌ها به عنوان هدف اصلی مغز اشاره می‌کنند. (Friston, K, 2009)

افراد برای بهبود پیش‌بینی‌های خود، یعنی به حداقل رساندن خطای پیش‌بینی‌شان، می‌توانند انتظارات خود را در پاسخ به رویدادها، تجربیات یا اطلاعات نادرست به‌روزرسانی کنند. با این حال، اغلب اوقات به اندازه کافی انتظارات خود را در صورت نقض شواهد نادرست به روز نمی‌کنند (رز و شرمین، ۲۰۰۷)

انتظار مشروع: به این معناست که یک فرد ممکن است انتظار معقولی داشته باشد که به دلیل برخی رویه‌های مداوم در گذشته یا قول صریح مقامات مربوطه، با او به شیوه‌ای معین رفتار شود. بر اساس این دکترین، یک مقام عمومی را می‌توان به جای یک انتظار مشروع پاسخگو کرد. بنابراین، دکترین انتظار مشروع به رابطه بین یک فرد و یک مقام عمومی مربوط می‌شود.

(Craig, 1992, p81)

توقع مشروع چیست؟ بدیهی است که این حق قانونی نیست. این انتظار یک منفعت، تسکین یا درمان است که معمولاً ممکن است از یک قول یا عمل ثابت ناشی شود. اصطلاح «عمل تثبیت‌شده» به رفتار، فرآیند یا فعالیت مقام تصمیم‌گیرنده، قابل پیش‌بینی و مشخص است. انتظار باید مشروع، یعنی معقول، منطقی و معتبر باشد. هر توقعی که مبتنی بر اعمال پراکنده یا اتفاقی یا تصادفی باشد یا غیر معقول، غیرمنطقی یا باطل باشد، نمی‌تواند انتظار مشروعی باشد. به عنوان یک حق، به این عنوان قابل اجرا نیست. این مفهومی است که توسط دادگاه‌ها برای بررسی قضایی اقدامات اداری ساخته شده است. ماهیت رویه‌ای بر اساس نیاز به درجه بالاتری از انصاف در اقدامات اداری، در نتیجه وعده داده شده یا عمل ایجاد شده است. به طور خلاصه، می‌توان گفت که فردی «انتظار مشروع» از یک رفتار خاص دارد، اگر نمایندگی یا قولی از سوی یک مقام، به

طور صریح یا ضمنی، داده شود، یا اگر رویه منظم و منسجم در گذشته مقام، جایی برای چنین انتظاری در مسیر عادی.. (Craig, 1992, 81)

بنابراین می توان گفت که این دکترین نوعی بازرسی از مقام اداری است. هنگامی که یک نمایندگی انجام می شود، دکترین انتظار مشروع، در اصل، وظیفه ای را بر مقامات عمومی تحمیل می کند که با در نظر گرفتن همه عوامل مرتبط مرتبط با چنین انتظارات مشروع، منصفانه عمل کنند. به گونه‌ای عمل کنید که انتظارات مشروع را بدون داشتن دلیلی از سیاست عمومی برای توجیه انجام آن، از بین ببرد

چه کسی می تواند به اصل توقع مشروع استناد کند؟ دکترین توقع مشروع، بر اساس رویه ثابت، فقط می تواند توسط شخصی استناد شود که معاملات یا معاملات یا مذاکراتی با مقامی دارد که چنین رویه ثابت شده ای بر آن تأثیر دارد، یا کسی که رابطه حقوقی شناخته شده ای با مرجع دارد. (Madras City Wine Merchants, 1994)

ممکن است انتظارات مشروع ایجاد شود: اگر یک قول صریح توسط یک مقام عمومی داده شده باشد. یا به دلیل وجود یک رویه منظم که مدعی می تواند به طور منطقی انتظار ادامه آن را داشته باشد، چنین انتظاری باید معقول باشد.

هر انتظار مشروع یک عامل مرتبط است که در یک فرآیند تصمیم گیری منصفانه نیاز به بررسی دارد. اینکه آیا انتظار مدعی در زمینه معقول است یا مشروع، در هر مورد یک مسئله واقعی است. هر زمان که این سؤال مطرح می شود، باید نه بر اساس ادراک مدعی، بلکه در جهت منافع عمومی بزرگتر تعیین شود که در آن ملاحظات مهمتری وجود دارد. ممکن است بر آنچه که در غیر این صورت انتظار مشروع مدعی می‌بود، غلبه کند. تصمیم با حسن نیت مقامات عمومی که به این ترتیب گرفته می‌شود، شرط عدم خودسری را برآورده می‌کند و در برابر نظارت قضایی مقاومت می‌کند. (Indeed Editorial Team, 2021)

انتظار به این معنا نیست: انتظار با آرزو، میل یا امید متفاوت است و به دلیل حق به منزله ادعا یا مطالبه نمی شود. هر قدر هم که یک آرزو یک امید جدی و صادقانه باشد و هر قدر هم که فرد با اطمینان به تحقق آنها نگاه کند، به خودی خود نمی تواند انتظاری قابل اثبات باشد و ناامیدی صرف عواقب قانونی را در پی نخواهد داشت. امید وارسته حتی که منجر به یک تعهد اخلاقی می شود نمی تواند به یک انتظار مشروع تبدیل شود. بنابراین، مشروعیت یک انتظار تنها در صورتی

قابل استنباط است که مبتنی بر حکم قانون یا عرف یا رویه ای است که در نظام عادی و طبیعی دنیال می شود. (Nikita Batra, 2020)

چرا انتظارات رهبری مهم است؟ اگر موقعیت رهبری را در شرکت خود دارید، مهم است که بدانید کارکنان یا اعضای تیم شما احتمالاً چه انتظاراتی از شما دارند. درک انتظارات رهبری می تواند به شما کمک کند تا همه کارکنان را در قبال اقدامات خود پاسخگو نگه دارید و رفتارهای نمونه در محل کار را برای دیگران مدل کنید. هنگامی که انتظارات کارکنان خود را برآورده می کنید یا از آنها فراتر می روید، ممکن است ایجاد یک رابطه اعتماد و همکاری با آنها آسان تر شود. در این مقاله، به این موضوع می پردازیم که چرا انتظارات رهبری اهمیت دارند و یازده انتظار رهبری را با پیشنهادهایی برای چگونگی تحقق آنها توسط رهبران فهرست می کنیم.

انتظارات رهبری به چند دلیل مهم است: برای بقیه اعضای تیم یا بخش: به عنوان یک رهبر شرکت، تیم شما به دنبال راهنمایی در مورد نحوه رفتار و انجام مسئولیت های شغلی خود است. مسئولیت پذیر نگه داشتن همه، از جمله خودتان: حفظ ارزش ها و انتظارات رهبری به تیم شما نشان می دهد که شما خود را مطابق با استانداردهای خاصی نگه می دارید، همانطور که استانداردهایی برای عملکرد آنها دارید. ایجاد اعتماد بین رهبران و کارکنان: رهبرانی که تیم های خود را با احترام و ارتباطات باز مدیریت می کنند، ممکن است زمان آسان تری برای ایجاد یک رابطه اعتماد با اعضای تیم خود داشته باشند. بهبود نرخ حفظ کارکنان: اگر کارمندان احساس کنند توسط رهبرانشان مورد حمایت و احترام قرار می گیرند، ممکن است بیشتر در یک شرکت یا تیم باقی بمانند. مدیران و رهبران تیمی که انتظارات رهبری کارکنان را برآورده می کنند، ممکن است متوجه افزایش حفظ کارکنان شوند. (Indeed Editorial Team, 2021)

یازده انتظار از رهبری: در اینجا یازده انتظاری که کارمندان اغلب از رهبران خود دارند، همراه با توصیه هایی برای اینکه چگونه می توانید این انتظارات را برآورده کنید یا از آنها فراتر ببرید، آورده شده است:

- ✓ در مورد انتظارات خود شفاف باشید
- ✓ اهداف خود را تعیین کنید و به آنها برسید
- ✓ به تیم ها و افراد احترام بگذارید

- ✓ متواضع باشید
- ✓ به تعهدات خود عمل کنید
- ✓ به دیگران انگیزه دهید
- ✓ ارتباط صادقانه را تمرین کنید زمانی که کارمندان در مورد تغییرات یا تحولات اخیر در شرکت خود صادقانه و با صراحت به سرپرستان خود احترام می‌گذارند.
- ✓ بازخورد سازنده ارائه دهید و پذیرای آن باشید بسیاری از کارمندان از فرصت یادگیری از سرپرستان یا مدیران خود با دریافت بازخورد سازنده قدردانی می‌کنند. بازخورد دادن را تمرین کنید
- ✓ به دنبال راه‌هایی برای بهبود باشید
- ✓ با تیم‌ها همکاری کنید
- ✓ به کارکنان خود کمک کنید تا شغل خود را ارتقا دهند

(Indeed Editorial Team, 2021)

روش‌شناسی

رویکرد این پژوهش از نوع کیفی بوده که با استفاده از روش تحلیل مضمون انجام گردیده است. تحلیل مضمون روشی برای شناخت و سازماندهی الگوهای موجود در یک محتوا و معانی موجود در داده‌های کیفی می‌باشد. تحلیل مضمون، روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش مضامین موجود در داده‌های کیفی است. این روش، فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند» (عابدی جعفری و دیگران، ۱۳۹۰: ۱۵۳). این روش شش گام دارد که عبارتند از:

الف) آشنا شدن با داده‌ها: در این گام، داده‌ها چندین مرتبه و با دقت مورد مطالعه قرار گرفته، در صورت لزوم ایده‌های اولیه توسط نویسنده یادداشت می‌شود و لیکن تلاشی، در جهت کدگذاری و یافتن الگو صورت نمی‌پذیرد.

ب) کدگذاری اولیه: در این مرحله، کدهای موجود در متن به صورت دستی و یا با استفاده از نرم افزار مکس کیو دی ای^۱ شناسایی می‌شوند. در این مقاله با استفاده از این نرم افزار کدها شناسایی و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به طور خلاصه باید گفت که این نرم افزار یکی از پرکاربردترین

نرم افزارهایی است که دارای عملکرد عالی برای تجزیه و تحلیل داده های کیفی و بکارگیری روش های تحقیق کیفی از جمله روش گراند تئوری، روش تحلیل محتوای کمی و کیفی، روش تحلیل گفتمان، روش تحلیل مضمون و غیره می باشد

ج) جستجو برای یافتن مضامین: در اینجا مضامین و کدهای مشابه از طریق نقشه ی ذهنی یافته می شود تا مجموعه ای از مضامین اصلی و فرعی به دست آید

د) بازبینی مضامین: در این مرحله، برخی از مضامین در مضامین دیگر هضم گشته، در حالی که برخی از آنها به مضامین کوچکتری تقسیم می شوند.

ها) تعریف و نامگذاری مضامین: هدف از این مرحله آن است که نام مضامین به وضوح نوشته شود تا ماهیت هدف و فرضیه تحقیق درک شود. این نامگذاری باید به گونه ای صورت پذیرد که هر مضمون را بتوان در چند جمله توضیح داد. در پایان این مرحله و پس از بررسی مداوم مضامین در ارتباط با داده های تحقیق، میتوان نقشه نهایی را تولید نمود

و) تولید گزارش نهایی (Radshaw, 2106: 179-182)

در این تحقیق مضامین فراگیر به نوعی همان هدف هستند که با روش تحلیل مضمون با تمرکز بر واحدهای تحلیل انتخابی از منویات و بیانات امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) نتیجه‌گیری شده اند هم راستا با مضمون فراگیر به تناسب تعداد واحدهای تحلیل، مضامین پایه و سازمانده نیز استنباط و استخراج شده‌اند.

جامعه آماری به تعداد ۱۲ نفر جهت بررسی و تایید مضامین استخراجی (مضمون پایه، مضمون سازنده، مضمون فراگیر) از بیانات و منویات متناسب با ویژگی‌های جامعه آماری تحقیق (نسبت به تدابیر و فرامین آشنایی کامل داشته باشد، در این حوزه صاحب اثر باشد، حدالامکان در اشراف سازمان‌های نیروهای مسلح در سمت‌های بالای ۱۶ خدمت کرده باشد).

قبلاً مضامین استخراجی به جامعه پیش‌گفته داده شده بود. سپس نظرات جامعه در خصوص مضامین استخراجی در جلسه بصورت تز مطرح و نظرات مخالف بصورت آنتی تز بیان گردید؛ نهایتاً نتیجه یا سنتز با تایید اتفاق جامعه دریافت شد.

تحلیل مضامین بیانات امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) برای بررسی و مطالعه انتظارات

تعداد مضامین فراگیر	تعداد مضمون سازمانده	تعداد مضمون پایه	تعداد واحد تحلیل	انتظارات
۱۴	۷۳	۲۵۴	۲۰۹	

برای سنجش روایی این پژوهش، از قضاوت افراد خبره در زمینه تخصصی مورد نظر استفاده گردید و مضامین حاصل از این پژوهش در اختیار تعدادی از این افراد قرار گرفت و نظرات آنها جهت اصلاح مضامین مستخرج درباره سئوالات تحقیق مورد استفاده واقع شد. برای سنجش پایایی داده‌ها در این پژوهش از روش هولستی بهره گرفته شد. بر این اساس، نخست، کدگذاری با مطالعه سطر به سطر بیانات فرماندهی معظم کل قوا مدظله‌العالی با استفاده از نرم افزار مکس کیو دی ای انجام شد. آنگاه تعداد کدهای نگاشته شده در هر یک از این دو مرحله در قالب فرمول روش هولستی به شرح ذیل جای گذاری گردید: $0.9 = (254 + 73) / (254 + 73) * 14$ نتیجه آنکه، با توجه به رقم حاصل از روش هولستی که برابر است با ۰.۹ پایایی نتایج پژوهش پیش رو مورد تأیید قرار می‌گیرد. این مقاله که مستخرجه از مطالعات گروهی بوده کدگذاری توسط چندین نفر انجام شده و بعد از بررسی مشخص شده است که کدها ۸۰ درصد باهم همسویی داشته‌اند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

نظر به بررسی‌های انجام شده، پژوهش مدون و علمی در خصوص انتظارات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام نگرفته بود، لذا برای پاسخ به سوال مورد نظر این تحقیق، با روش تحلیل مضمون، با تمرکز بر واحدهای تحلیل انتخابی از منویات و بیانات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نتیجه‌گیری شد. همراستا با مضمون فراگیر به تناسب تعداد واحدهای تحلیل، مضامین پایه و سازمانده نیز استنباط و استخراج شده‌اند. محور انتخاب واحدهای تحلیل این پژوهش، مضمون مورد تأکید حضرت امام خامنه‌ای از نیروهای مسلح است که منویات و بیانات با واژه‌های «نیروهای مسلح»، «انتظار و انتظارات»، «باید و بایستی» بررسی و مطالعه و نتایج ذیل (جدول ۱) حاصل شده‌است.

جدول شماره ۱: آمار و گزارش تحلیل مضامین بیانات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) برای بررسی و مطالعه انتظارات

تعداد واحد تحلیل	تعداد مضمون پایه	تعداد مضمون سازمانده	تعداد مضمون فراگیر
۲۰۹	۲۵۴	۷۳	۱۴
جمع	۲۵۴	۷۳	۱۴

جدول شماره ۲: نمونه جدول تحلیل مضمون از بیانات امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

ردیف	واحد تحلیل از منویات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی)	تاریخ و آدرس	مضمون پایه	مضمون سازمانده	مضمون فراگیر
۳۴	دوّم اینکه از حرکات دشمن نباید چشم برداشت؛ باید دائم مراقب	بیانات در مراسم دانش‌آموختگی	نیروهای مسلح،	نیروهای مسلح	

	مراقبت دائمی حرکات، برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن،	مراقبت دائمی حرکات، برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن	دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش، تاریخ: ۰۸/۰۸/۱۳۹۸ *	حرکات دشمن بود. یکی از بخش‌های مهم نیروهای مسلح ما، بخش‌های اطلاعات و آگاهی‌های اطلاعاتی است؛ چشم از حرکات دشمن نباید برداشت، باید همیشه مراقب برنامه‌ها و نقشه‌ها و حرکات دشمن بود.	
۳۵	مراقبت از غافلگیری، شناختن دشمن	نیروهای مسلح مراقبت از فتنه	بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش، تاریخ: ۰۸/۰۸/۱۳۹۸ *	آن چیزی هم که در این زمینه مخصوص نیروهای مسلح و نیروهای حافظ امنیت است این است که مراقب فتنه باشند	
۳۶	مراقبت از غافلگیری	نیروهای مسلح، مراقبت از غافلگیری	بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش، تاریخ: ۰۸/۰۸/۱۳۹۸ *	یک غفلت موجب می‌شود که این پیروزی تبدیل بشود به شکست	
۳۷	مراقبت از دشمن در اندازه خودش	نیروهای مسلح، شناختن دشمن در اندازه خودش	بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش، تاریخ: ۰۸/۰۸/۱۳۹۸ *	دشمن را با اندازه‌های خودش بشناسیم، خودمان را آماده کنیم برای دفاع از خود، در مقابل دشمن متجاوز	
۳۸	نیروهای مسلح عدم غافلگیری، هشیار بودن،	نیروهای مسلح، توجه داشتن به عدم	بیانات در دیدار جمع‌عی از فرماندهان و کارکنان ارتش	یک خصوصیت دیگری که باید نیروهای مسلح ما به آن توجه داشته باشند، خوشبختانه توجه هم کرده‌اند و این کاملاً آشکار است، مسئله‌ی عمل	

<p>مراقبت دائمی حرکات، برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن</p>	<p>رصد حرکات دشمن،</p>	<p>غافلگیری</p>	<p>جمهوری اسلامی ایران، تاریخ: ۳۰/۰۱/۱۳۹۴*</p>	<p>به آیه‌ی شریفه‌ی «وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَ عَدُوِّكُمْ» (۳) است. معنای این آیه این است که غافلگیر نشوید؛ معنایش این است که اگر چنانچه دشمنی به شما حمله کرد، شما بر اثر کمبود امکانات، کمبود سلاح و مهمات، کمبود آمادگی، خسارت تحمل نکنید، که خسارت شما خسارت ملت است، خسارت شما خسارت اسلام است</p>	
	<p>نیروهای مسلح، هشیار بودن، مراقب بودن، حرکات دشمن را رصد کردن</p>	<p>دیدار فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی، تاریخ: ۲۲/۰۱/۱۳۸۹*</p>	<p>با این چشم به نیروهای مسلح نگاه کنید. این استحکام باید دائم باقی باشد. اگر این استحکام بود، اگر نگهبانانی که بر روی حصار دارند، نگهبانی می‌دهند، دائم هشیار بودند، مراقب بودند، حرکات دشمن را رصد کردند، از هیچ نقطه‌ای غافل نشدند، امنیت داخل حصار محفوظ خواهد بود؛ در سایه‌ی آن امنیت، مردم به دین و دنیا می‌توانند برسند؛ که اگر امنیت نبود، نمی‌توانند. پس پرداختن به استحکام نیروهای مسلح، یک اصل دینی غیر قابل اغماض است. همه بایستی مراقب باشند،</p>	<p>۳۹</p>	
	<p>نیروهای مسلح، دشمن شناسی، پیروزی بر دشمن</p>	<p>دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت ۱۹ دی‌ماه سالروز قیام مردم قم، تاریخ: ۱۹/۱۰/۱۳۸۰</p>	<p>نیروهای مسلح، دشمن شناسی، پیروزی بر دشمن</p>	<p>اما ندانند امروز صف‌بندی دنیا کجاست و دشمن کجا نشسته است و از کجا حمله می‌کند، ضربه خواهند خورد. جوانانی که در دوران جنگ تحمیلی در جبهه بودند، خوب می‌فهمند من چه می‌گویم. گاهی انسان در صحنه صدای شلیک توپ را</p>	<p>۴۰</p>

مراقبت دائمی حرکات، برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن

				می‌شنید؛ اگر می‌فهمید که این شلیک از طرف دشمن است، می‌توانست مسیر خود را معین کند و وظیفه‌ی خود را بفهمد	
		پیروزی بر دشمن به همت نیروهای مسلح	در مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های سه‌گانه‌ی ارتش جمهوری اسلامی ایران، تاریخ: ۲۲/۰۷/۱۳۸۳	در مقابل چنین جبهه‌ی وسیعی، ما توانستیم به همت جوان‌هایمان، به همت بسیج‌مان، سپاه‌مان، ارتش‌مان، خلبانان و فنی‌های شجاع‌مان و عناصر کارآمد رسته‌های مختلف نیروهای مسلحمان بر دشمن پیروز شویم. از این تجربه درس بگیرید و با آن آشنا شوید. حضور در ارتش را مغتنم بشمارید	۴۱
	نیروهای مسلح هشیار بودن،	مهم‌ترین وظیفه‌ی این مجموعه باز بودن چشم و هشیار بودن	در مراسم مشترک نیروهای مسلح در پایگاه هوایی شهید نـوژده همدان، تاریخ: ۱۸/۰۴/۱۳۸۳	عزیزان من! نیروهای مسلح با نامهای مختلف، همه یک خانواده‌اند؛ ارتش و سپاه و بسیج و نیروی انتظامی، همه اجزای مکمل یک مجموعه‌ی دفاع‌کننده‌ی از حیثیت و شرف این کشورند. مهم‌ترین وظیفه‌ی این مجموعه باز بودن چشم و هشیار بودن در همه‌ی لحظات است. خودتان را حاضر نگه دارید؛ خودتان را از لحاظ روحی و جسمی آماده نگه دارید. ممکن است هیچ تهدیدی تا سالها متوجه کشور نشود؛ اما برای یک احتمال ضعیف هم نیروهای مسلح موظفند خودشان را همیشه آماده به کار نگه دارند	۴۲

نتیجه‌گیری و پیشنهاد:

الف- نتیجه‌گیری

مهم‌ترین انتظارات فرمانده معظم کل قوا از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

با تمرکز بر انتظارات، حدود ۲۰۹ واحد تحلیل از منویات و بیانات امام خامنه‌ای برای استخراج و استنباط انتظارات، انتخاب شد که حاصل آن ۱۴ انتظار امام خامنه‌ای از نیروهای مسلح مشخص شد که عبارت‌اند از:

تقویت بنیه معنوی، دینی و انقلابی^۱

۱) مراقبت دائمی حرکات، برنامه‌ها و نقشه‌های دشمن^۲

۲) حفظ آمادگی و تقویت بنیه دفاعی^۳

۳) عمل بر اساس بصیرت، شجاعت و عزم و اراده راسخ^۴

۴) تلاش در جهت رسیدن به نیروهای مسلح طراز اسلامی و انقلابی^۵

۵) هم‌افزایی، همکاری و همدلی بین قوای مسلح، سازمان‌ها و نهادها^۶

۱. برادران عزیز، ارتشیان و نیروهای مسلح! شما باید در راه هدفهای الهی، معنوی‌تر و پاک‌تر و بی‌آلایش‌تر و مصمم‌تر از مردم عادی باشید (امام خامنه‌ای، ۱۳۶۸/۰۳/۱۸).

۲. از حرکات دشمن نباید چشم برداشت؛ باید دائم مراقب حرکات دشمن بود. یکی از بخشهای مهم نیروهای مسلح ما، بخشهای اطلاعات و آگاهی‌های اطلاعاتی است؛ چشم از حرکات دشمن نباید برداشت، باید همیشه مراقب برنامه‌ها و نقشه‌ها و حرکات دشمن بود (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش، ۱۳۹۸/۰۸/۰۸).

۳. خود را برای تداوم این عزت ملی و اقتدار بین‌المللی آماده نگه دارید. همه باید آماده باشیم. همه باید برای حفظ ارزشهای والای ماندگار در طول تاریخ، خود را آماده نگه دارند؛ در عرصه‌ی علم، در عرصه‌ی کار، در عرصه‌ی صنعت، در عرصه‌ی مدیریت و سیاست، و در نوک پیکان، برای دفاع ملی، نیروهای مسلح؛ عرصه‌ی رزم نظامی (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دانشگاه افسری امام علی علیه‌السلام، ۱۳۹۰/۰۸/۱۹).

۴. تلاش کنید. با عزم راسخ، با نیت درست، با به میدان آوردن همه‌ی ظرفیت وجودی خود، آن هسته‌ی مستحکم را به وجود بیاورید، توسعه بدهید تا بتوانید به معنای واقعی کلمه سربازان و پیش‌گامان و پیشاهنگان این حرکت باشید (بیانات در دانشکده علوم دریایی نوشهر، ۱۳۸۸/۰۷/۱۴).

۵. نیروهای مسلح بایستی روزبه‌روز بر سازندگی خود بیفزایند. سازندگی چه چیزی؟ سازندگی شخصیت‌های خودشان، شخص خودشان. خود را بسازند؛ خود را به عنوان یک انسان طراز اسلامی و یک نظامی طراز اسلامی ساخته و پرداخته کنند. نظامی طراز اسلامی، مؤمن است، شجاع است، فداکار است، باتدبیر است، در مقابل دشمن با کمال قدرت می‌ایستد، اما در مقابل دوست هیچ‌گونه تعین و تکبری برای خودش قائل نیست؛ این خصوصیت نظامی اسلامی است؛ مثلاً مالک اشتر است (بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی ارتش، ۱۳۹۶/۱۱/۱۹).

۶. در مورد مجموعه‌ی نیروهای مسلح که خود یک خانواده‌اند، توصیه‌ی مؤکد من، مهربانی و همدلی و اتحادی است که بحمد‌الله امروز هم هست. ارتش، سپاه، بسیج، نیروی انتظامی؛ همه‌ی شما فرزندان این خانواده و برادران یکدیگرید (بیانات در دانشکده علوم دریایی نوشهر، ۱۳۸۸/۰۷/۱۴).

- ۶) افزایش و گسترش امنیت کشور^۱
- ۷) گسترش و حفظ روحیه امید به آینده و تلاش برای رسیدن به آرمانها^۲
- ۸) انجام مسئولیت با دقت و تلاش مؤمنانه و مخلصانه^۳
- ۹) تکیه به ظرفیت‌های داخلی به همراه ابتکار و نوآوری^۴
- ۱۰) خدمت‌رسانی به مردم^۵
- ۱۱) بهره‌گیری از تجربیات دفاع مقدس و تبدیل به نظریات دفاعی منطبق با نیازهای روز^۶
- ۱۲) تقویت ایمان، دانش نظامی، انضباط، اخلاص و شجاعت^۷

۱. نیروهای مسلح نظام جمهوری اسلامی ایران، حافظان امنیتند؛ وظیفه‌ی خود را حفظ امنیت مرزهای کشور و فضای عمومی کشور میدانند؛ و این امتیاز بزرگی است (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم مشترک نیروهای مسلح کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۱).

۲. برادران! همه‌ی این‌ها به من و شما می‌آموزد که نظام اسلامی را با شوق و امید بیشتری تقویت کنیم و در راه هدفهایش پیش برویم. هرکسی هرجا ایستاده، آنجا را محکم و با امانت و دقت حفظ کند. شما که در نیروی هوایی و یا در هر بخشی از بخشهای ارتش جمهوری اسلامی و یا نیروهای مسلح هستید، موظفید آن مسئولیت را با دقت همراه با ابتکار و هوشیاری کامل و امید فراوان حفظ کنید و آن را به انجام برسانید و از طریق آن، به سمت هدفهای متعالی اسلام و نظام اسلامی حرکت کنید (دیدار با فرمانده و جمع پرسنل نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۸/۱۱/۱۹).

۳. وظایف خود را آن‌چنان که شایسته‌ی شمامست و متناسب با انتظارات از شمامست، به بهترین وجهی به انجام برسانید؛ اکتفاء به خود، پرداختن به روشهای علمی در همه‌ی بخشهای مختلف، ظهور در چهره‌ی یک نیروی امین، عزیز، سربلند و محبوب (مراسم فارغ‌التحصیلی جمعی از پرسنل نیروی انتظامی، ۱۳۷۹/۰۷/۱۸).

۴. مسئله‌ی طرحهای ابتکاری را هم خیلی باید جدی گرفت. خوشبختانه در نیروهای مسلح این هست (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۶۸/۱۱/۱۵).

۵. عضویت در نیروهای مسلح افتخار است و هیچ افتخاری هم برای یک ملت، معادل این‌گونه افتخارات نیست. اگر ملتی مثل ملت ایران دارای هدفهای بلندتری است، نیروهای مسلح جسم و جان خودشان را برای فداکاری در راه ملت و کشورشان آماده نگه می‌دارند و هیچ افتخاری برایشان بالاتر از این نیست (دیدار فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی، ۱۳۸۹/۰۱/۲۲).

۶. نیروهای مسلح ما در دوران دفاع مقدس و حتی بعد از دفاع مقدس، تجربیات ارزشمندی را به دست آوردند...روایت این تجربیات در دانشگاه‌ها معمول است و این روایت انجام می‌گیرد و بسیار هم خوب است، لکن کافی نیست؛ بایستی این تجربیات تبدیل بشود به نظریات؛ تجربه تبدیل بشود به نظریه‌ی دفاعی و تدریس بشود و تحقیق بشود و اطراف آنها پژوهش انجام بگیرد و این تجربیات به‌روز بشود و منطبق با نیازهای روز بشود و ان‌شاءالله از آنها [استفاده بشود]...مطلب دیگر هم مسئله‌ی تربیت اخلاقی است...لکن من روی مسئله‌ی تربیت اخلاقی بیش از اینها اهتمام دارم؛ دانشگاه‌های ما بایستی [بیشتر] اهمیت بدهند (بیانات در ارتباط تصویری با مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح، ۱۳۹۹/۰۷/۲۱).

۷. شما نیروهای مسلح، بازوان نیرومند و پنجه‌های قوی این ملت بزرگ هستید. خودتان را بسازید. جوانان عزیز! فرزندان عزیز من! خودتان را با علم و عمل بسازید. دانشجویان! افسران جوان! هرچه می‌توانید، ایمان و دانش نظامی و انضباط و اخلاص و

۱۳) ترویج فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی به‌خصوص مطالعه کتب تاریخی و دفاع مقدس^۱

پیشنهادات اجرایی:

۱. حقیقتاً با تحقق انتظارات فرمانده معظم کل قوا می‌توان فرایند انقلاب اسلامی برای تحقق دولت اسلامی و جامعه اسلامی را فراهم نمود. فلذا همه دستگاهها، نهادها باید به طور هم‌افزا در پرتو منویات و رهنمودهای فرمانده معظم کل قوا و قانونی اساسی در جهت تحقق انتظارات امام خامنه‌ای پیاده‌سازی فرهنگ سازمانی پیشنهاد شوند و موجبات پیاده‌سازی فرهنگ سازمانی اقدام کنند. لذا تشکیل کارگروه‌ها و هیأت‌های اندیشه‌ورزی هدفمند، که چگونگی، راه و روش پیاده‌سازی انتظارات را می‌تواند طراحی نماید ضروری است.

۲. حقیقتاً رسیدن نیروهای مسلح به سطح خواسته و مطالبه ولایت نوعی تجلی دیگری از اطاعت پذیری است؛ تجلی ولایتمداری، استجابت به موقع مطالبات ولایت است. فلذا نیروهای مسلح به طور هم‌افزا در پرتو منویات و رهنمودهای امامین انقلاب اسلامی و قانونی اساسی «عرصه‌ها و موضوعاتی که امکان الگوسازی» را دارد و همچنین «تدوین دکترین و قوانین شکل‌گیر و حمایتی» پیشنهاد شوند. تشکیل یک کارگروه متشکل از حداقل نماینده تام‌الاختیار هر یک از نهادهای مذکور و کارگروه‌های درون در نهادهای فوق ضروری است.

۳. «اندیشگاه بررسی مطالبات امام خامنه‌ای» در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح و «پژوهشکده بررسی مطالبات امام خامنه‌ای» در تابعیت هر کدام از نهادهای ارتش، سپاه، نیروی انتظامی و... تشکیل شود تا الزامات معرفتی، علمی، محتوایی، ساختاری و عملیاتی را فراهم نمایند. یکی از کلیدی‌ترین الزامات، تهیه الگوهای ساختاری و طرح‌های الگو به کمک دانشگاه‌ها است تا در یک چارچوب، پلتفرم و زیرساخت مشترک و انقلابی، رسیدن به نیروهای مسلح تراز انقلاب اسلامی را برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی تسهیل و تسریع نماید.

پیشنهادات پژوهشی:

۱. این انتظارات برای سایر سازمانهای دولتی و دستگاهها و نهادها نیز موضوعیت دارد، از این رو پیشنهاد می‌شود برای بخش‌های دیگر دولتی از جمله مراکز آموزشی، سیاسی، فرهنگی و ... تحقیقات مشابهی انجام

شجاعت را در خودتان تقویت کنید. نقش شما، نقش شرافتمندانه و بزرگی است. افتخار شما، یک افتخار بی‌بدیل است (مراسم فارغ‌التحصیلی دانشجویان دانشگاه افسری و اعطای سردوشی به دانشجویان جدید، ۱۳/۰۷/۱۳۷۳).

۱. همه باید بدانند که در دوران دفاع مقدس چه معجزات عظیمی از حضور مؤمنانه و پرتلاش نیروهای بسیجی در صحنه‌های جنگ اتفاق افتاد؛ این را باید همه بدانند. نوشته‌هایی هست، کتابهای خوبی نوشته شده است؛ من توصیه می‌کنم این کتابهایی که در شرح حال سرداران است یا آنچه که در گزارش روزهای جنگ و سالهای دشوار اول بالخصوص نوشته شده، این را جوانها بخوانند. خود را سیراب کنید از معرفت به آنچه که گذشته است در تاریخ انقلاب؛ (امام خامنه‌ای، دیدار بسیجیان فارس، ۱۴/۰۲/۱۳۷۸).

پذیرد و در مسیر تحقق انتظارات معظم له در سازمانها کار شود هر چند انتظارات ارائه شده در این پژوهش قابل تعمیم در همه دستگاهها و نهادها را دارد.

۲. تحقق انتظارات امام خامنه‌ای بر مبنای ارزش‌های انقلاب اسلامی و تجدید نظر در سیستم‌های فعلی کشور به عنوان یک پروژه ملی در دستور کار قرار گرفته و با نگاه فرهنگی نسبت به معماری مجدد سامانه اداری کشور اقدام شود.

فهرست منابع:**منابع فارسی:**

- امام خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۷). بیانات متن، قابل دسترسی در www.khamenei.ir.
- امام خامنه‌ای، سید علی (۱۳۶۸)، حدیث ولایت، قم، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی
- ایزدی، مصطفی (۱۳۹۸)، تدوین رهنامه راهبردی دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران در حوزه نظامی - امنیتی، مطالعات گروهی دانشجویان دوره اول دکتری پژوهش محور (گروه دوم)، مدیریت راهبردی نظامی، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.
- آئین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ص ۳
- پورشاسب، عبدالعلی، قربانعلی، مهدی (۱۴۰۰)، اندیشه‌ها، آراء، نظرات و رهنمودهای ولایت فقیه حضرت امام خمینی (رحمت ا... علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در قالب محورهای راهبردی اداره امور در ارتش جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دانشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، سال نوزدهم، شماره ۸۳
- جفری و رابرت، (۱۳۷۳)، فرهنگ اصطلاحات سیاسی - استراتژیک، ترجمه میرحسین رئیس زاده لنگرودی، تهران، نشر معین، ص ۱۱۵
- رز، ان جی و شرمن، جی دبلیو، (۲۰۰۷)، "انتظار"، در روانشناسی اجتماعی: کتابچه اصول اولیه، صفحه ۹۱
- رستمی، ساسان (۱۳۹۰)، بررسی رابطه بین رهبری تحول‌آفرین مدیران و خلاقیت معلمان مدارس راهنمایی ممسنی. تهران: دانشگاه تهران، دانشکده مدیریت.
- رضائیان، علی (۱۳۸۳). اصول مدیریت. چ یازدهم. تهران: سمت.
- عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمدسعید؛ فقیهی، ابوالحسن و شیخ‌زاده، محمد (۱۳۹۰). «تحلیل مضمون و شبکه مضامین؛ روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی»، مجله اندیشه مدیریت راهبردی، شماره ۱۰، پاییز و زمستان.
- عابدی جعفری، حسن؛ و دیگران ۱۳۹۰. (تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی). فصلنامه اندیشه مدیریت راهبردی، سال پنجم، شماره ۲

- قاضی زاده فرد، سید ضیاءالدین، اتابکی، محمد سعید (۱۳۹۱). «معرفی الگوی برون‌سپاری در سازمان‌های دفاعی»، فصلنامه راهبرد دفاعی، سال دهم، شماره ۳۹.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۷۳)، قیام و انقلاب مهدی، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۷۳، ج ۱، ص ۱۴
- معین، محمد، (۱۳۸۶)، فرهنگ معین، تهران، انتشارات زرین، ج ۱، ص ۳۶۴
- مقیسه و همکاران (۱۳۹۹). تصویر کلان روندهای نظام جمهوری اسلامی ایران از منظر امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام، تهران: مرکز چاپ بلاغ.
- موسوی، سید عبدالرحیم، احدی، محمد (۱۳۹۵). «الگوی راهبردی فرماندهی و مدیریت در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان ولایت‌فقیه»، دانشگاه عالی دفاع ملی، فصلنامه امنیت، سال ششم، شماره ۲۱
- نوری، اکبر، یداللهی، رضا (۱۳۹۷)، ارائه منظومه فکری مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در حوزه روابط متقابل جامعه و نیروهای مسلح، دانشگاه عالی دفاع ملی، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، سال شانزدهم، شماره ۷۲.

منابع انگلیسی:

- Redshaw, Nick & Redshaw, Bethan. (2016). Paper 2 - Psychology in Context (The Independent Learning Series). U.S.A: Advanced Success Ltd.
- Expectations of the Supreme Command of the Armed Forces from the Armed Forces of the Islamic Republic of Iran
By: Hossein Zarif Manesh,
Name Student: Ali Asghar Beyk, Hossein Azadi Nejad, Abbas Ali Fazaelinia
- Christian Panitz, Matthias F. J. Sper, (2021), "A Revised Framework for the Investigation of Expectation Update Versus Maintenance in the Context of Expectation Violations: The ViolEx 2.0 Model
- Craig, Paul, (1992), "Legitimate Expectations: A Conceptual Analysis", The Law Quarterly Review, Vol. 108.
- Kruglanski, A. W., Jasko, K., and Friston, K. (2020). All thinking is 'wishful' thinking. Trends Cogn. Sci. 24, 413–424. doi:10.1016/j.tics.2020.03.004
- Friston, K. (2009). The free-energy principle: a rough guide to the brain? Trends Cogn. Sci. 13, 293–301. doi:10.1016/j.tics.2009.04.005
- Indeed Editorial Team, (2021), 11 Leadership Expectations (With Benefits and Tips)
- Nikita Batra, (2020), Doctrine Of Legitimate Expectation, S&A Law Office
- Madras City Wine Merchants' Association and Ors. vs. State of T.N. and Ors. (1994). 509, Para 60